

Nr 69.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1948/49, såvitt propositionen avser jordbruksärenden, jämte i ämnet väckta motioner.

Utskottet får härigenom avgiva utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts till riksdagen den 15 oktober 1948 avlåtna proposition nr 303 angående utgifter å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1948/49, i vad propositionen avser framställningar berörande jordbruksdepartementets verksamhetsområde.

Beträffande utredningen i dessa ärenden får utskottet hänvisa till motsvarande punkter i propositionen bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för den 15 oktober 1948 (bilaga 5 s. 21—23 och bilaga 12 s. 57—59).

I samband med punkten 3), Fiskerilånefonden, har utskottet till behandling förehått två inom riksdagen väckta likalydande motioner, I: 446 av herr *Petersson, Emil*, och herr *Ohlon* och II: 624 av herr *Utbult m. fl.*

Egentliga statsutgifter.

Nionde huvudtiteln.

D. Undervisningsanstalter för jordbruk och lantmannanäringar m. m.

1) **Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Inredning och utrustning, reservationsanslag.** För ifrågavarande ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av 193 400 kronor (prop. 177; r. skr. nr 266). Av anslaget avsågs ett belopp av 156 400 kronor för inredning och utrustning av mikrobiologiska institutionens nybyggnad.

I skrivelse den 5 augusti 1948 har *styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök* hemställt om anvisande av ett tilläggsanslag å 38 400 kronor för täckande av inträffade prisstegringar på ifrågavarande utrustning. Av detta belopp hänföra sig 33 800 kronor till merkostnader för uppförande av en autoklav och en torrsterilisator, för vilka ändamål förut beräknats en kostnad av 32 000 kronor, samt 4 600 kronor till övriga prispfördyringar.

Departementschefen har — efter redogörelse för innehållet i framställningen och utlåtande av statskontoret — anfört följande.

»Då autoklaven och torrsterilisatorn synas erforderliga för ett ändamålsenligt utnyttjande av mikrobiologiska institutionens nybyggnad vill jag förordna, att anslag å tilläggsstat anvisas för att täcka merkostnaderna, 33 800 kronor, för uppförandet av dessa anläggningar. Däremot anser jag anskaffningen av den övriga utrustning, varå prisförhöjningar uppstått, icke vara så brådskande, att medel härför böra äskas i detta sammanhang.»

Utskottet. Utskottet som i likhet med departementschefen finner anslag i detta sammanhang böra anvisas endast till merkostnaderna för autoklav och torrsterilisator hemställer,

att riksdagen må till *Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Inredning och utrustning* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisa ett *reservationsanslag* av 33 800 kronor.

G. Lanthushållning i allmänhet.

2) **Befrämjande av fröodlingen m. m.: Statens centrala frökontrollanstalt: Inredning och utrustning, reservationsanslag.** Enligt Kungl. Maj:ts uppdrag avgav lantbruksstyrelsen den 28 oktober 1946 utredning med förslag angående organisationen av den statliga och statsunderstödda frökontrollverksamheten. Förslaget innebar, bland annat, att statens centrala frökontrollanstalts filial i Skåne skulle byggas ut, och att en viss del av arbetena vid huvudanstalten skulle överflyttas dit. Den föreslagna omorganisationen förutsatte byggnadsarbeten i betydande utsträckning och till avsevärda kostnader. Med hänsyn till nödvändigheten av återhållsamhet vid beviljande av byggnadsanslag och då frågan om Skånefilialens förläggning är föremål för prövning har omorganisationen av anstalten tills vidare skjutits på framtiden.

Styrelsen för statens centrala frökontrollanstalt har i skrivelser den 4 augusti och 6 september 1948 hemställt dels om medgivande att för tillgodoseende av ett vid anstaltens filial i Alnarp föreliggande behov av vidgade lokalutrymmen förhyra villafastigheten Åkarp 79 mot en årlig hyra av omkring 4 000 kronor, dels ock om beviljande av ett extra anslag för budgetåret 1948/49 av 25 000 kronor för anskaffande av inventarier och utrustning för den till förhyrning föreslagna fastigheten och för vissa omändringsarbeten i filialens nuvarande lokaler.

Genom beslut den 8 oktober 1948 har Kungl. Maj:t medgivit, att anstaltsstyrelsen finge förhyra ifrågavarande fastighet.

Med avseende på det begärda anslaget till inventarier och utrustning har anstaltsstyrelsen i skrivelsen den 6 september 1948 anfört, att en förändring och utvidgning av anstaltens filial ej vore möjlig att genomföra utan vissa

engångskostnader. Det vore nödvändigt att såväl anskaffa möbler och utrustning för laboratorierna i den förhyrda fastigheten som att vidtaga vissa omändringar i filialens gamla lokaler för att dessa skulle kunna utnyttjas på bästa sätt. Bland annat erfordrades en kylanläggning för möjliggörande av grobarhetsanalyser hos stråsåd. Enligt av frökontrollanstaltens chef och filialens tjänstemän uppgjorda kostnadsberäkningar uppskattades den totala kostnaden till 25 000 kronor.

Lantbruksstyrelsen har i remissutlåtande den 22 september 1948 tillstyrkt, att medel anvisades för ifrågavarande ändamål. De beräknade kostnaderna syntes dock med hänsyn till de priser, som gällde beträffande statens kontorsmöbelserie, kunna nedbringas med i runt tal 1 000 kronor. Styrelsen har i enlighet härmed hemställt, att för ändamålet måtte å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisas 24 000 kronor.

Departementschefen har anfört.

»Frökontrollanstaltens verksamhet i Stockholm har sedan en längre tid lidit brist på utrymmen. Genom förhyrningen av förenämnda fastighet i Åkarp skulle en del av de arbeten, som utföras vid huvudanstalten, kunna överflyttas till Skånefilialen, varvid personalstyrkan vid huvudanstalten skulle kunna nedbringas. Även vissa kontrollarbeten skulle kunna ombesörjas av personal vid filialen, varför resorna från Stockholm under sommaren skulle kunna begränsas. Under dessa förhållanden vill jag förorda, att för de omändringsarbeten och anskaffning av den utrustning, som erfordras för ett utnyttjande av den förhyrda fastigheten, anvisas det av lantbruksstyrelsen föreslagna beloppet, 24 000 kronor.»

Utskottet. Mot förevarande framställning har utskottet icke funnit anledning till erinran och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Befrämjande av fröodlingen m. m.: Statens centrala frökontrollanstalt: Inredning och utrustning* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisa ett *reservationsanslag* av 24 000 kronor.

Kapitalinvesteringar.

V. Statens utlåningsfonder.

3) **Fiskerilånefonden.** Fonden för fiskerinäringens befrämjande (fiskerilånefonden) inrättades enligt beslut av 1891 års riksdag. Nu gällande bestämmelser för lån ur fonden återfinnas i kungörelsen den 7 augusti 1907 (nr 61) med däri genom kungörelserna nr 151/1916, 359/1921, 130/1928, 298/1930, 112/1932, 627/1937, 220/1943 och 313/1948 gjorda ändringar.

Från fonden utlämnas genom förmedling av hushållningssällskap eller landsting låneunderstöd för anskaffande av fiskebåtar, motorer eller annan

maskinell utrustning för sådana båtar, fiskeredskap samt för forsling av fisk avsedda fordon, smärre båtar eller andra smärre transportmedel, vidare för anläggande av smärre inrättningar för tillgodogörande eller förädling av fiskets produkter samt för utförande av fiskodling.

Enligt beslut av 1921 års riksdag må av Kungl. Maj:t årligen disponeras ett belopp av 1 800 000 kronor såsom lån från ifrågavarande fond.

Den år 1948 vidtagna ändringen i kungörelsen innebär, förutom viss utsträckning av de ändamål, vartill lån må utlämnas, att lån från fonden i varje särskilt fall må uppgå till högst 60 000 kronor mot tidigare 35 000 kronor.

I skrivelse den 20 augusti 1948 har *fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök* hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att dels medgiva att av fiskerilånefonden från och med budgetåret 1948/49 ett belopp av 2 500 000 kronor årligen må disponeras för utlämnande av lån, dels ock å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisa 2 100 000 kronor för kapitalökning av nämnda fond.

Till motivering för sin framställning har styrelsen framhållit, att för år 1948 föreläge ansökningar om lån av natur att böra bifallas till ett sammanlagt belopp av omkring 1 968 300 kronor och att anledning funnes att antaga, att låneanspråken under de närmaste åren bli så stora, att det belopp som för närvarande årligen får disponeras ur fonden icke kommer att vara till fyllest. En ökning av fondens kapital vore emellertid enligt styrelsens mening nödvändig oavsett den föreslagna höjningen av lånebeloppens maximigräns. Under en följd av år ha nämligen för utlåningen kunnat i huvudsak disponeras endast inflytande annuiteter och enligt statskontorets beräkningar kommer därigenom under budgetåret 1948/49 ett belopp av endast omkring 400 000 kronor att stå till förfogande för utlåning.

Föredragande statsrådet har, efter redogörelse för yttrande av statskontoret, anfört följande.

»Jag torde få erinra, att jag i det vid propositionen nr 48/1948 fogade utdraget av statsrådsprotokollet (s. 59) uttalade, att en höjning av maximigränsen för det högsta lånebeloppet från 35 000 kronor till 60 000 kronor, icke syntes böra föranleda, att beloppet för den totala utlåningen från fonden höjdes, då utlåningens omfattning icke något år uppgått till det belopp, 1 800 000 kronor, som Kungl. Maj:t årligen ägde disponera för ändamålet. Visserligen har innevarande år, enligt vad fiskeristyrelsen anfört, sagda belopp till fullo utnyttjats, men med hänsyn till nödvändigheten att i nuvarande läge i möjligaste mån begränsa investeringsverksamheten och då ingen erfarenhet ännu kunnat vinnas rörande den inverkan på lånebehovet, som den nu genomförda höjningen av maximigränsen för lån från fonden kan få, är jag icke nu beredd att förorda någon höjning av det belopp, som årligen får utlämnas ur fonden.

Då för utlåning ur fonden endast stå till förfogande inflytande annuiteter, och dessa för innevarande budgetår beräknas uppgå till 400 000 kronor, erfordras emellertid ett kapitaltillskott till fonden även vid oförändrad maxi-

miram för utlåningen. Jag förordar därför, att å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisas ett anslag för ändamålet å 1 500 000 kronor.»

I de föreliggande *motionerna* har förordats höjning av det belopp som årligen får utlämnas ur fonden och hemställts, att riksdagen måtte besluta att till fiskerilånefonden å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisa ett investeringsanslag av 2 100 000 kronor.

Beträffande de skäl som anförts till stöd för *motionerna* får utskottet hänvisa till dessa.

Utskottet. Utskottet, som tidigare innevarande riksdag vid behandling av propositionen nr 48 (jordbr.-utsk. utl. nr 29/1948) funnit sig icke kunna tillstyrka bifall till väckta motioner om höjning av maximibeloppet för den årliga utlåningen från fiskerilånefonden, kan icke nu förorda sådan höjning. För utlåning intill den för närvarande medgivna sammanlagda årliga lånesumman av 1 800 000 kronor erfordras emellertid såsom föredragande statsrådet anført visst kapitaltillskott till fonden, från vilken för närvarande endast inflytande annuiteter kunna disponeras. Då beloppet av dessa annuiteter kunnat endast ungefärligt beräknas och denna beräkning, som för budgetåret 1948/49 givit vid handen en summa av omkring 400 000 kronor, kan befinnas något för hög, vill utskottet tillstyrka, att fonden tillföres det i Kungl. Maj:ts framställning angivna beloppet av 1 500 000 kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts framställning samt med avslag å de likalydande *motionerna* I: 446 och II: 624 till *Fiskerilånefonden* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisa ett investeringsanslag av 1 500 000 kronor.

Stockholm den 16 november 1948.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Vid detta ärendes slutbehandling ha närvarit:

från första kammaren: herrar Tjällgren, Carl Edmund Eriksson, Alfred Andersson, Anderberg, Nils Olsson, Isaksson och Björck; samt

från andra kammaren: herrar Liedberg*, Ericsson i Sörsjön, Carlström*, Lundbom, Andersson i Surahammar, fru Eriksson och herr Nilsson i Varuträsk.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.